

HRVATSKI SABOR

KLASA: 912-01/22-01/11

URBROJ: 65-22-02

Zagreb, 24. listopada 2022.

Hs**NP912-01/22-01/11*65-22-02**Hs

ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA HRVATSKOGA SABORA

PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA RADNIH TIJELA

Na temelju članka 33. stavka 1. podstavka 3., a u vezi s odredbom članka 45. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Prijedlog odluke o osnivanju Nacionalnog odbora Hrvatskog sabora za praćenje provedbe mjera ograničavanja (sankcija) Europske unije prema Ruskoj Federaciji i Bjelorusiji, njihovim pojedinim državljanima kao i pravnim osobama i drugim subjektima vezano za vojnu agresiju Ruske Federacije na Ukrajinu*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnio Klub zastupnika zeleno-ljevog bloka, aktom od 24. listopada 2022. godine.

Za svoje predstavnike, koji će u njegovo ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Klub je odredio Sandru Benčić, Bojana Glavaševića, Jelenu Miloš, Ivanu Kekin, Uršu Raukar-Gamulin i Damira Bakića, zastupnike u Hrvatskome saboru.

PREDSJEDNIK
Gordan Jandroković

HRVATSKI SABOR

Klub zastupnika zeleno-lijevog bloka

Zagreb, 24. listopada 2022. godine

Hs**NP*912-01/22-01/11*6533-21-22-01**Hs

REPUBLIKA HRVATSKA
HS - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno	24-10-2022
Klasifikacijski broj	Org. jed.
912-01/22-01/11	65
Uradžbeni broj	Vrij
6533-21-22-01	2 -

PREDSJEDNIKU HRVATSKOG SABORA

Poštovani, na temelju članka 45. Poslovnika Hrvatskog sabora, Klub zastupnika zeleno-lijevog bloka podnosi ovim putem *Prijedlog odluke o osnivanju Nacionalnog odbora Hrvatskog sabora za praćenje provedbe mjera ograničavanja (sankcija) Europske unije prema Ruskoj Federaciji i Bjelorusiji, njihovim pojedinim državljanima kao i pravnim osobama i drugim subjektima vezano za vojnu agresiju Ruske Federacije na Ukrajinu.*

U radu Hrvatskog Sabora i njegovih radnih tijela, kao predstavnik predlagatelja, sudjelovat će predsjednica Kluba zeleno-lijevog bloka Sandra Benčić, kao i zastupnici/e Bojan Glavašević, Jelena Miloš, Ivana Kekin, Urša Raukar i Damir Bakić.

Za Klub zeleno-lijevog bloka

Sandra Benčić, predsjednica

Na temelju članka 45. Poslovnika Hrvatskoga sabora, Hrvatski sabor na sjednici održanoj
2022. godine donio je

ODLUKU

O OSNIVANJU

NACIONALNOG ODBORA HRVATSKOG SABORA ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERA OGRANIČAVANJA (SANKCIJA) EUROPSKE UNIJE PREMA RUSKOJ FEDERACIJI I BJELORUSIJI, NJIHOVIM POJEDINIM DRŽAVLJANIMA KAO I PRAVNIM OSOBAMA I DRUGIM SUBJEKTIMA VEZANO ZA VOJNU AGRESIJU RUSKE FEDERACIJE NA UKRAJINU

I.

Osniva se Nacionalni odbor kao radno tijelo Hrvatskoga sabora za praćenje provedbe mjera ograničavanja (sankcija) Europske unije na teritoriju Republike Hrvatske, a prema Ruskoj Federaciji i Bjelorusiji, njihovim pojedinim državljanima kao i pravnim osobama i drugim subjektima vezano za vojnu agresiju Ruske Federacije na Ukrajinu (skraćeno: Nacionalni odbor).

II.

Nacionalni odbor prati provedbu mjera ograničavanja (sankcija) Europske unije prema Ruskoj Federaciji i Bjelorusiji, njihovim pojedinim državljanima kao i pravnim osobama i drugim subjektima vezano za vojnu agresiju Ruske Federacije na Ukrajinu, a posebno:

- nadgleda i ocjenjuje tijek provedbe mjera ograničavanja, kao i provedbu Zakona o međunarodnim mjerama ograničavanja
- nadgleda i ocjenjuje rad Stalne radne skupine za primjenu i praćenje provedbe međunarodnih mjera ograničavanja Vlade Republike Hrvatske,
- daje mišljenje i smjernice u ime Hrvatskoga sabora o provedbi i učinkovitosti mjera ograničenja,
- razmatra informacije i daje preporuke o unaprjeđivanju provedbe mjera ograničenja,
- razmatra i daje mišljenja o pitanjima koja će se otvarati tijekom provedbe mjera ograničenja,
- razmatra i ocjenjuje rad pojedinih institucija i osoba nadležnih za provedbu mjera ograničenja,

- održava redovite konzultacije s provedbenim tijelima zaduženima za provedbu mjera ograničenja o tijeku provedbe i otvorenim pitanjima vezanima za provedbu, a posebno sa Stalnom radnom skupinom za primjenu i praćenje provedbe međunarodnih mjera ograničavanja Vlade Republike Hrvatske
- po potrebi daje mišljenje o unapređenju hrvatskog zakonodavstva za učinkovitiju provedbu mjera ograničavanja,
- najmanje jednom u dva mjeseca izvještava Hrvatski sabor o radu Odbora.

III.

Nacionalni odbor ima predsjednika, potpredsjednika i 9 članova iz reda zastupnika i to šest članova iz reda vladajućih, a pet iz reda oporbenih stranaka, od čega su dva člana predsjednici Odbora za vanjsku politiku i Odbora za europske poslove.

IV.

Predsjednik Nacionalnog odbora bira se iz reda oporbenih klubova zastupnika, a potpredsjednik iz reda klubova koji tvore većinu u Hrvatskom saboru.

V.

(1) Nacionalni odbor, kako bi što učinkovitije provodio zadaće iz čl. II ove odluke, na svoje sjednice može pozivati predstavnike državnih i javnih tijela kao i predstavnike privatnih pravnih osoba, te pojedince od interesa za rad Odbora, koji su dužni odazvati se na poziv Nacionalnog odbora.

(2) Na sjednice Nacionalnog odbora mogu se pozvati i predsjednici drugih radnih tijela, predsjednici klubova zastupnika u Hrvatskom saboru, predstavnici strukovnih udruženja, organizacija civilnog društva, znanstvenici i stručnjaci iz pojedinih područja važnih za proces provođenja restriktivnih mjera.

VI.

Sjednice Nacionalnog odbora, u pravilu su javne.

Kada se sjednice održavaju bez nazočnosti javnosti, predsjednik Nacionalnog odbora izvještava javnost o predmetu rasprave i donesenim odlukama.

Predsjednik Nacionalnog odbora dužan je napismeno obrazložiti razloge za održavanje sjednice bez javnosti i o tome obavijestiti javnost.

VII.

Članovi Nacionalnog odbora dužni su čuvati kao tajnu ono što su u radu Nacionalnog odbora saznali kao klasificirani podatak.

VIII.

Nacionalni odbor ima stručnu službu koju čine tajnik Odbora, administrativni tajnik te tri do pet savjetnika. Stručnom službom rukovodi tajnik Odbora.

Stručni i drugi uvjeti za raspored na radna mjesta u stručnoj službi Nacionalnog odbora uređuju se Pravilnikom o unutarnjem redu Stručne službe Hrvatskoga sabora.

IX.

Nacionalni odbor prestaje s radom prestankom provedba mjera Europske unije prema Ruskoj federaciji i Bjelorusiji, njihovim pojedinim državljanima kao i pravnim osobama i drugim subjektima vezano za vojnu agresiju Ruske federacije na Ukrajinu.

X.

Detaljna pitanja o radu Nacionalnog odbora uredit će se njegovim poslovnikom.

XI.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

OBRAZLOŽENJE PRIJEDLOGA ODLUKE

Razlozi i vrste mjera ograničenja¹

Otkako je Ruska Federacija 21. veljače 2022. priznala neovisnost područja ukrajinskih regija Donecka i Luhanska koja nisu pod kontrolom Vlade Ukrajine, a potom 24. veljače 2022. izvršila vojnu agresiju na Ukrajinu, Europska unija uvela je niz novih sankcija protiv Rusije i Bjelorusije. Njima se dopunjaju već postojeće mjere koje su uvedene protiv Rusije nakon što je 2014. nezakonito pripojila Krim i nije provela sporazume iz Minska. Sankcije uključuju ciljane mjere ograničavanja (pojedinačne sankcije), gospodarske sankcije i diplomatske mjere. Cilj je gospodarskih sankcija osigurati da Rusija snosi ozbiljne posljedice za svoja djela i učinkovito onemogućiti njezinu sposobnost za daljnju agresiju. Pojedinačne sankcije usmjerene su na osobe koje su odgovorne za podupiranje, financiranje ili provedbu djelovanja kojima se podriva teritorijalna cjelovitost, suverenitet i neovisnost Ukrajine ili koje imaju koristi od tih djelovanja.

Važno je istaknuti kako se sankcijama ne blokiraju izvoz i transakcije povezane s hranom i poljoprivrednim proizvodima. Na sastanku Europskog vijeća 23. i 24. lipnja 2022. čelnici i čelnice EU-a naglasili su da je Rusija jedina odgovorna za globalnu krizu povezanu s hranom te da sankcije EU-a nisu usmjerene na hranu i poljoprivredne proizvode. Sigurnost opskrbe hranom i cjenovna pristupačnost hrane ključni su prioriteti EU-a i njениh država članica. Sankcije EU-a ne utječu na sigurnost opskrbe hranom i obuhvaćaju samo bilateralnu trgovinu između EU-a i Rusije, a ne međunarodnu trgovinu. Sankcije EU-a izričito isključuju opskrbu hranom i gnojivima; nisu uvedene sankcije na ruski izvoz hrane na globalna tržišta. Svatko može kupovati, prevoziti i osiguravati hranu i gnojiva koji potječu iz Rusije te obavljati poslove u vezi s time.

Osim toga, EU je u svojim sankcijama utvrdila iznimke: iako europski zračni prostor nije otvoren za ruske zrakoplove, države članice EU-a mogu ruskim zrakoplovima odobriti prelijetanje svojeg državnog područja ako je to potrebno u humanitarne svrhe. Države članice EU-a ujedno su ovlaštene plovilima pod ruskom zastavom odobriti pristup lukama EU-a te ruskim cestovnim prijevoznicima odobriti ulazak u EU u svrhu uvoza ili prijevoza poljoprivrednih proizvoda, uključujući gnojiva i pšenicu, koji ne podliježu ograničenjima.

Ono što su mjere ograničenja do sada ciljale su sankcije protiv pojedinačnih osoba i subjekata. Zamrzavanje imovine i zabrana putovanja primjenjuju se na 1236 pojedinca i 115 subjekata zbog njihovih aktivnosti kojima se ugrožavaju teritorijalna cjelovitost, suverenitet i neovisnost Ukrajine. Popis osoba i subjekata na koje se sankcije primjenjuju stalno se preispituje, a Vijeće ga redovito produžuje. Sankcije izrečene pojedincima obuhvaćaju zabranu putovanja i zamrzavanje imovine. Zabrana putovanja znači da pojedinci koji su uvršteni na popis sankcioniranih osoba ne smiju ući

¹ Većina teksta u ovom poglavlju preuzeta je sa službenih stranica Europskog vijeća, dostupno na:
<https://www.consilium.europa.eu/hr/policies/sanctions/restrictive-measures-against-russia-over-ukraine/sanctions-against-russia-explained/>

na područje EU-a niti proći kroz njega, kopnenim, zračnim ni morskim putem. Zamrzavanje imovine znači da se uvrštenim osobama i subjektima zamrzavaju svi računi u bankama EU-a. Usto se tim osobama i subjektima ne smiju izravno ni neizravno stavljati sredstva na raspolaganje. Time se osigurava da oni više ne mogu podupirati ruski režim svojim novcem te da ne mogu pronaći utočište u EU-u.

EU je u okviru gospodarskih sankcija protiv Rusije uveo niz uvoznih i izvoznih ograničenja. To znači da europski subjekti ne mogu Rusiji prodavati određene proizvode (izvozna ograničenja) i da ruskim subjektima nije dopušteno prodavati odredene proizvode EU-u (uvozna ograničenja). Cilj je popisa zabranjenih proizvoda zadati što veći udarac ruskom gospodarstvu s pomoću sankcija i istodobno ograničiti posljedice za poduzeća i građane EU-a. Uvozna i izvozna ograničenja ne obuhvaćaju proizvode prvenstveno namijenjene potrošnji i proizvode povezane sa zdravljem, farmaceutskom industrijom, prehranom i poljoprivredom kako se ne bi naštetilo ruskom stanovništvu.

Na popisu sankcioniranih proizvoda koji se ne smiju izvoziti iz EU u Rusiju, među ostalim nalaze se:

- najsuvremenija tehnologija (npr. kvantna računala i napredni poluvodiči, vrhunska elektronika i softver)
- određene vrste strojeva i prijevozna oprema
- posebna roba i tehnologija potrebne za rafiniranje naftе
- oprema, tehnologija i usluge u području energetske industrije
- roba i tehnologija u području zrakoplovne i svemirske industrije (npr. zrakoplovi, rezervni dijelovi ili bilo koja vrsta opreme za zrakoplove i helikoptere, mlazno gorivo)
- roba i radiokomunikacijska tehnologija za pomorsku plovidbu
- razna roba s dvojnom namjenom (roba koja bi se mogla upotrebljavati u civilne i vojne svrhe), kao što su bespilotne letjelice i softver za bespilotne letjelice ili uređaji za šifriranje
- luksuzna roba (npr. luksuzni automobili, satovi, nakit).

Na popisu sankcioniranih proizvoda koji se ne smiju uvoziti iz Rusije u EU, među ostalim, nalaze se:

- sirova nafta i rafinirani naftni derivati, uz određene iznimke
- ugljen i druga kruta fosilna goriva
- zlato, uključujući nakit
- čelik i željezo
- drvo, cement i određena gnojiva
- morski prehrambeni proizvodi i alkoholna pića (npr. kavijar, votka).

EU je također ruskim i bjeloruskim prijevoznicima u cestovnom prometu zabranio ulazak u EU, među ostalim za robu u tranzitu. Cilj je te mjere ruskoj industriji ograničiti mogućnosti nabave

ključne robe i otežati trgovinu koja se prema Rusiji i iz nje odvija cestovnim putem. Međutim, države članice EU-a mogu odobriti pojedina odstupanja vezano za prijevoz energenata, kulturnih dobara, farmaceutskih, poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda te proizvoda iz područja medicine, humanitarnu pomoć i sl. Dodatno, u veljači 2022. EU je ruskim avioprijevoznicima svih vrsta zabranio pristup zračnim lukama EU-a i prelijetanje zračnog prostora EU-a te je EU također zatvorila svoje pomorske luke za cijelu rusku trgovačku flotu.

U finansijskom sektoru EU je zabranila pristup sustavu SWIFT za ruske i bjeloruske banke te je zabranila sve transakcije s Ruskom središnjom bankom koje se odnose na upravljanje pričuvama i imovinom Ruske središnje banke. Zbog zamrzavanja njezine imovine u EU-u ta središnja banka više ne može pristupiti imovini koju je pohranila u središnjim bankama i privatnim institucijama u EU-u.

Konačno, EU je uvela suspenziju emitiranja za pet ruskih medijskih kuća (Sputnik, Russia Today, Rossiya RTR / RTR Planeta, Rossiya 24 / Russia 24 i TV Centre International). Tim su ograničenjima obuhvaćene sve vrste prijenosa i difuzije u državama članicama EU-a ili prema njima, uključujući kabelsku i satelitsku televiziju, televiziju putem internetskog protokola (IPTV), platforme, internetske stranice i aplikacije.

Do danas, EU je uvela osam paketa mjera ograničenja. Europsko vijeće je zadnji puta proširilo mjere ograničenja 6. listopada 2022. godine usmjerivši ih prema još 30 pojedinaca i 7 subjekata s obzirom na eskalaciju u vojnoj agresiji Rusije na Ukrajinu te druga djelovanja kojima se podrivaju ili ugrožavaju teritorijalna cjelovitost, suverenitet i neovisnost Ukrajine. Osim toga, Vijeće je odlučilo proširiti kriterije za uvrštenje na popis na kojima se posebna uvrštenja mogu temeljiti, kako bi se uključila mogućnost usmjeravanja sankcija na one koji olakšavaju zaobilazeće sankcije EU-a. Vijeće smatra da bi olakšavanje kršenja zabrane zaobilazeća određenih mjera ograničavanja EU-a moglo doprinijeti destabilizaciji Ukrajine ili podrivanju njezine teritorijalne cjelovitosti, suvereniteta i neovisnosti.

Primjena EU mjera ograničenja u Republici Hrvatskoj

Iz prethodno navedenog, vidljivo je kako su mjere ograničenja koje donosi EU izuzetno široke i kompleksne. U tom smislu njihova primjena na nacionalnoj razini zasigurno predstavlja izazov za tijela zadužena za provedbu sankcija. O provedbi mjera ograničenja u RH se malo zna. Do danas je poznato da je Vlada Republike Hrvatske svojom odlukom osnovala meduresornu Stalnu skupinu za primjenu i praćenje provedbe međunarodnih mjera ograničavanja, no o djelovanju i učinkovitosti rada tog tijela - do danas nismo dobili nikakve podatke.

Na svojoj 156. Sjednici, Vlada RH je donijela i odluku o davanju suglasnosti za djelomičnu obustavu primjene Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Ruske Federacije o uzajamnim putovanjima državljana Republike Hrvatske i državljana Ruske Federacije, kako je

izmijenjen Sporazumom između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Ruske Federacije o izmjenama Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Ruske Federacije o uzajamnim putovanjima državljana Republike Hrvatske i državljanima Ruske Federacije. Ovom odlukom, državljeni Ruske Federacije, nositelji službenih putovnica, će od sada trebati vizu za Republiku Hrvatsku.

Istovremeno, nedavni posjet predstavnika ruske tvrtke Zrakoplovno-tehničkom centru d.d. u vlasništvu Republike Hrvatske, otvorio je niz sumnji da se primjena mjera ograničenja u Hrvatskoj ne provodi dovoljno kvalitetno. Imajući također na umu da je donedavno ruski energetski sektor bio usko povezan s energetskim sektorom u Republici Hrvatskoj, te da postoje i ulaganja u turizam i druge grane gospodarstva - držimo da je potrebno osigurati dodatni nadzor nad primjenom mjera ograničenja na teritoriju Republike Hrvatske.

Konačno, o učinkovitosti primjene mjera ograničenja tek sporadično možemo čuti kroz medije. Tako je u travnju 2022. u medijima objavljeno da je do tada zamrzнута imovina u iznosu preko 20 miliona kuna, u što su vjerojatno bile uključene tri jahte u vlasništvu osoba koje se nalaze na listi sankcija. Najnoviji podaci o učinkovitosti sankcija nisu poznati javnosti.

Potreba za osnivanjem Nacionalnog odbora

Hrvatski sabor u svojoj nadležnosti, temeljem članka 81. Ustava Republike Hrvatske, ima nadziranje rada Vlade Republike Hrvatske i drugih nositelja javnih dužnosti. Budući da o provedbi mjera ograničenja uvelike ovisi učinkovitost opće politike EU prema Ruskoj Federaciji i Bjelorusiji, te da ne-primjena ili sporadična primjena ovih mjera može narušiti ugled Republike Hrvatske, držimo da je važno da se u Hrvatskom saboru osnuje Nacionalni odbor koji bi imao za cilj pratiti provedbu mjera ograničenja u Republici Hrvatskoj. Nemojmo zaboraviti da trenutna vanjska politika Republike Hrvatske stavlja značajan naglasak na podršku Ukrajini, te u tom svjetlu Vlada RH u Zagrebu 25. listopada 2022. godine organizira sastanak Krimskog platforme na kojoj će sudjelovati predsjednici nacionalnih parlamentara. Držimo da bi osnivanje Nacionalnog odbora dalo i dodatnu jačinu podršci Ukrajini pred sam sastanak Krimskog platforme.

Konačno, u Hrvatskom saboru postoji široka, međustranačka osuda Ruske agresije na Ukrajinu te smo uvjereni da bi svaka parlamentarna stranka dala podršku osnivanju Nacionalnog odbora u svrhu osiguranja učinkovitije provedbe mjera ograničenja prema Ruskoj Federaciji i Bjelorusiji.

Zbog svega navedenog, predlažemo Hrvatskom saboru da u što kraćem roku osnuje Nacionalni odbor za praćenje provedbe mjera ograničavanja (sankcija) Europske unije prema Ruskoj Federaciji i Bjelorusiji, njihovim pojedinim državljanima kao i pravnim osobama i drugim subjektima vezano za vojnu agresiju Ruske Federacije na Ukrajinu, kako je predloženo u ovoj Odluci.

Pojašnjenje pojedinih članaka Odluke

Članak 1.

Ovim člankom osniva se Nacionalno odbor kao radno tijelo Hrvatskog sabora.

Članak 2.

Ovaj članak definira opseg rada Nacionalnog odbora, tj. njegove ovlasti i zadatke.

Članak 3.

Ovaj članak definira sastav Nacionalnog odbora.

Članak 4.

Ovaj članak dodatno definira sastav Nacionalnog odbora, tj. definira izbor predsjednika i potpredsjednika Nacionalnog odbora.

Članak 5.

Ovaj članak definira suradnju i pozivanje drugih osoba za doprinos radu Nacionalnom odboru..

Članak 6.

Ovaj članak definira javnost rada Nacionalnog odbora.

Članak 7.

Ovim člankom definira se čuvanje klasificiranih podataka od strane članova Nacionalnog odbora.

Članak 8.

Ovim člankom definira se stručna služba Nacionalnog odbora kao administrativna podrška radu Nacionalnog odbora.

Članak 9.

Ovim člankom definira se prestanak rada Nacionalnog odbora.

Članak 10.

Ovim člankom definira se donošenje Poslovnika o radu Nacionalnog odbora.

Članak 11.

Ovaj članak definira da odluka stupa na snagu danom donošenja u Hrvatskom saboru.